

# SISZÁNTÓ

## ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.  
Egész évre ..... 16 k.  
Negyedévre ..... 4 "  
Helyben háshoz hordva.  
Egész évre ..... 20 kor.  
Negyedévre ..... 5 "  
Vidékre postán szállítva.  
Egész évre ..... 24 kor.  
Negyedévre ..... 6 "  
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai  
napilap

Megjelenik minden nap, a hétévi és  
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok vissza-  
adására vagy megőrzésére nem  
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-  
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 227. szám.

Nagyvárad.

Csütörtök 1914 Október 1.

## Egyesült erővel

semmisítjük meg az oroszokat.

A magyar és osztrák hadsereg főparancsnoka, Frigyes főherceg röviden jelzi hadsereg-parancsában, hogy az orosz támadó hadművelet összeomlás előtt áll.

Mintegy egy hét óta szüneteltek a hadműveletek az északi harctéren; az oroszok portyázó betörése Észak-Magyarországra nem volt igazi hadműveletnek tekinthető, az inkább csak tüntetés számba ment. Mégis már most megállapítható, hogy

**az orosz offenzíva összeomlás előtt áll.**

A német, magyar és osztrák se-

regék egyesült működésének szükségyszerű következménye ez az összeomlás.

A németek csatlakozása kiegyenlíti az oroszok számbeli túlsúlyát; s ha a muszka még a számbeli túlsúly mellett sem tudott egyetlen győzelmet sem aratni: csak megközelítőleg is egyenlő erők mellett a mi morális felsőbbségünk, pompás hadállásunk és harcra készségünk feltétlenül győzelmesen fog érvényesülni.

\*

Távirataink a következőket jelentik:

### Az orosz offenzíva összeomlás előtt.

Budapest, szept. 30. A M. T. I. jelenti: **Frigyes főherceg most kibocsátott hadseregparancsában jelzi, hogy az orosz offenzíva Galiciában összeomlás előtt áll. Egyesülve a német hadsereggel, az oroszokat meg fogjuk semmisíteni. Franciaországban a nagy német győzelem nem sokára be fog következni. A szerbek ellenállása is bénulni kezd.**

### Frigyes főherceg győzelmi hadparancsa.

Bécs, szeptember 30. (Magyar Távirati Iroda.) Hivatalosan a következőket közlik: A cs. és kir. hadsereg-főparancsnokság a következő hadsereg-parancsot bocsátotta ki:

— A helyzet ránk nézve és a szövetséges német hadseregre kedvező. Az orosz offenzíva Galiciában az összeomlás előtt áll. A német csapatokkal együtt az ellenséget, amely Kraszniknál, Zamoscnál, Insternburgnál és Tannebergnél vereséget szenvedett, ismét le fogjuk győzni és meg fogjuk semmisíteni. A Franciaország ellen operáló német főerő feltartóztatlanul mélyen benyomult ellenséges területre. Új nagy győzelem ott küszöbön áll.

A balkáni harctéren az ellenség országában harcolunk. A szerbek ellenállása bénulni kezd. Belső elégedetlenség, felkelések, nyomor és éhínség ellenségeinket hátra fenyegetik. A monarchia és a szövetséges német birodalom egységesen és erős bizalommal állanak egymás mellett, hogy a gonoszul reánk kényszerített háborút a győzelmes befejezésig végig küzdjük. Ez az igazság a helyzetről.

Kihirdetendő valamennyi tisztnek, a legénységnek pedig anyanyelvén.

Frigyes főherceg,  
lovassági tábornok.

## Kivertük az orosz az uzsoki szoroson.

Budapest, szept. 30. (Magyar Távirati Iroda.) Tegnap délután Uzsokról Ungvárra érkezett egy magasrangú vezérkari tiszt és hivatalosan közölte, hogy **csapatainknak az éj folyamán és tegnap reggel folytatott harcainak eredménnyel jártak. Sikerült kivenni az ellenséget, melyet a csapataink visszaűztek. Az uzsoki szoros ismét birtokunkban van. Az uzsoki harcokban az oroszok igen súlyos veszteségeket szenvedtek. Ungmegye környékén egyetlen orosz sincs. A határvédő csapatok megerősítése folyton folyik.**

### Galiciába vertük az oroszokat. Ungmegyében egyetlen orosz sincs.

Budapest, szept. 30. (Saját tud.) A Magyar Távirati Iroda jelenti: Tegnap Uzsokról egy vezérkari tiszt Ungvárra érkezett és hivatalosan közölte Sztáray főispánnal, hogy **az ellenséget a Galiciában levő Siankiig visszaszorítottuk. Az uzsoki szoros ismét a birtokunkban van. Az oroszok vesztesége igen súlyos.**

**Ungmegyében már egyetlen egy orosz katona sincs.** Csapatainkat folyton erősítik. (Sianki az utolsó magyar határállomás.)

### Auffenberg beteg.

Budapest, szept. 30. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Auffenberg Mórisc hadseregparancsnok, a volt hadügyminiszter megbetegedett.

### A kolera Szerbiában.

### A diplomaták elutaztak Nisből.

Szofia, szept. 30. A Bud. Tud. jelenti Nisből érkező megbízható hírek szerint a kolera Szerbiában mind több és több áldozatot követel. Nisben a halálesetek száma napról-napra növekszik. A borzasztó járvány és a hiányos gondozás

miatt a diplomáciai képviselők kénytelenek Nisből elutazni. A semleges államok követei és konzuli képviselői már el is utaztak. Csak az orosz követ akar Nisben megmaradni. Az angol és a francia követ bejelentette elutazását.

### Károly román király beteg.

Budapest, szept. 30. (M. T. I.) Bukarestből érkező jelentések szerint Károly román király betegen fekszik. Az uralkodó állapota aggodalomra nem ad okot.

### Bojovics tábornok megsebesült.

Bukarest, szept. 30. A lapok ma egy nemi, hivatalos forrásból eredő táviratot közölnek, mely arról szól, hogy a szerb első hadsereg vezérkari főnöke, Bojovics tábornok a krupanjei magaslapon vívott harcokban megsebesült. A tábornok nem engedte meg, hogy a városba szállítsák, hanem csapatai közt maradt, a hol egy sátorban ápolják az orvosok. Bojovics tábornok egyike a legtehetségesebb szerb tiszteknek; a balkáni háboruban a törökök elleni kumanovói esatát s a rajcanuki esatát a bolgárok ellen Bojovics tábornok nyerte meg.

tát s a rajcanuki esatát a bolgárok ellen Bojovics tábornok nyerte meg.

### A németek harcai. Antwerpen ostroma megkezdődött.

Berlin, szept. 30. (A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata.) A nagy főhadiszállásról jelentik szeptember 29-iki kelettel:

A hadsereg jobb szárnyán Franciaországban ma eddig eldöntetlen harcok voltak. Az Oise és Maas közti harcvonalon általában nyugalom volt.

A Mass-erődökkel szemben álló hadsereg visszautasított Verdun-ból és Toul-ból intézett újabb francia kirohanásokat.

### Az ostromló tüzéség tegnap Antwerpen egyes erődei ellen a tüzelést megkezdte.

Az angol erődöknek a körülzáró vonalunk ellen intézett előretörését visszavetettük.

Keleten az oroszoknak a Njemen folyón keresztül Suvalki kormányzóság ellen intézett előtörései meghiúsultak.

Ossoviec vára ellen tegnap nehéz tüzéségünk lépett harcba.

követeli, hogy utolsó csepp véréig kell harcolni Antwerpenben, míg a francia sereg fel nem szabadítja a várost. Mindennap buzdító táviratokat küld Antwerpenbe. Ellenben francia katonai szakértők véleménye szerint minden ellenállás reménytelen Antwerpenben. Azt kívánják Bordeauxban a katonai körök, hogy Belgium kérjen fegyverszünetet s azzal vigasztalják a belgákat, hogy a döntés nem Belgiumban, hanem a franciaországi esatátéren fog megtörténi.

### Öncsonkító francia katonák.

Budapest, szept. 30. (Tud. cenz. táv.) Berlinből táviratozzák: A francia katonáknál legutóbb talált napiparancsok jellemző szíben tüntetik fel a francia hadsereg szellemét. Egy napiparancs közli, hogy több öncsonkítási eset fordult elő, amiért az illetőket halálra ítélték. Szept. 17-én a 28-ik hadosztály törvényszéke **tizennégy katonát végeztetett ki öncsonkításért** s ugyanannyit szabadságvesztésre ítélt, mert elhagyta őrállomását.

### Elesett egy belga királyi herceg.

Budapest, szept. 30. (Saj. tud.) A M. T. I. jelenti: Antwerpen mellett Bandoninde Ligre belga királyi herceg egész kíséretével együtt elesett.

Az eset úgy történt, hogy midőn három hadi autón elhagyták az erődítvényeket, a Vesterlov község mellett levő erdők körül előrevágtató német lovasság mindnyájukat lelővöldözte. A herceg 18 éves volt.

### Verdum eleste dönti el Franciaország sorsát.

Budapest, szept. 30. (Tud. cenz. táv.) Göteburgból jelentik: Az itteni lapok optimisztikus helyzetképet kaptak berlini tudósítóiktól Franciaország e szerint **legkésebb két hónap múlva teljesen le lesz győzve.** Verdum elfoglalása hozza a döntést s meg fogja nyitni a tragikus végkifejlődést.

## ANTWERPEN MENTHETETLEN.

Budapest, szept. 30. (Tud. cenz. táv.) Párisból érkező hívek szerint a francia hadvezetőség nagyon aggódik Antwerpen miatt. A londoni belga követ kilátástalannak mondja a vár ellenállását. Doleassa folyton bátorító táviratokat küld Antwerpenbe, a katonák szerint azonban a vár tarthatatlan. Belgiumban különben Mecheln körül nagy harc dúl.

### Aggódnak Antwerpenért.

Berlin, szept. 30. Rosendaalból jelentik: A francia hadvezetőség nagyon aggódik Antwerpenért, fél, hogy a vár a legrövidebb idő alatt el fog esni. A londoni belga követ ezt írta Bordeauxba egy francia politikusnak:

— Egy kis sereg utolsó maradványával küzdünk még; ez idő szerint még ellenállunk és még bizunk a szövetséges seregben,

hogy idejekorán jön a felszabadulás, de a remény egyre halványabb, félünk, hogy már késő lesz. Az ellenséges tulerő igen nagy. Kiképzett katonaságunk már majdnem teljesen elveszett az eddigi esatákban és most csupán olyan önkéntes csapatok állnak rendelkezésünkre, a melyeket hevenyészve képeztek ki.

A rosendaali távirat megjegyzi ehhez, hogy Bordeauxban megoszlanak a vélemények Antwerpen felől. Delcassé például azt

## EZ PEST!\*

Bizony nem tudom, hogy egy divatos könyv, vagy színpadi revü címét irtam-e e rövid cikk motívójául. Nem emlékszem rá. Pár hónap előtti divatos könyvek és színdarabok, mintha az özönvíz előtt termelődtek volna és özönvíz mosta volna el még emléküket is. Elfeledtem, elfeledtük őket kultúrnyavalyában vonagló szerzőikkel együtt és hogy most mégis tollamra került ez a két szöcskéből összerótt cím, ez az igazság kényszerítő hatalmából történt. Ugy utonutfélen régóta süttügünk bizonyos igazságokat „erről a Pestről”, de hazafiságunk, jó izlésünk, erősen akart lelki összeforradásunk közeli reménysége visszatartott attól, hogy hangosan kiáltunk bele a gyáva esendbe. De már hetek múltak el és „ez a Pest” nem akar változni. Ez az izléstelen szájhösködés és gyáva fogvacogás terrorizmusa alá került Pest! Ez a gyönyörű szépsége hazánkknak, amint a jó Isten megalkotta és ez az idegen kenőcsökkel kendőzött dáma, amivé majmoló meghunyászkodása változtatta.

Ez a pest! Ahol gyáván kuncogva angolbajuszos urak asszonyokat rémitgetnek saját és mások sorvát fantáziájának terzszülőtteivel. Ahol gyanakodva és kételkedve olvassák vezérkarunk beesületes, őszinte jelentéseit és hadtestek megsemmítése után

\* Az Élet legutóbbi számából. Talán más városban is magára fog egyik-másik alak ismerni, nemcsak Budapesten.

boldog szuszogással mutatnak rá egy hídfele, amit a muszka elfoglalt. Ahol a mozgósítás kezdetén ittasan wactamreinoltak és ahol a komoly harcok első hireire korán szárított susinka módjára össztöpörödtek.

Ez a Pest! Egyetlen színházunk sem tud reportoárt összeállítani „szenzációs, örök életű” darabjaiból. „Világhírű” színpadi íróink, akik határtalan, de nem magyar göggel kisajátították a kultúrát és diktáltak direktoroknak és publikumnak egyaránt, akik a perverz francia kultúra minden undokságát szép magyar nyelvünk színes mezébe öltöztették és megrontották erkölcsünket, izlésünket, idegsokkot kapva megnémultak, de a Szomorú Színház és a Császár Színház, meg a többi kisajátítja magyar szívünk vérének igazát és dob-utcai frázisokba öltözteti. Tessék megnézni ezeket az alkalmi darabokat, meghallgatni ezeket az irtózatoss frázisokat! Ha mi magyarok, vérbeliek pár hónappal ezelőtt a hazáról szívünk vérvél irtunk, volna, aminthogy mertünk is irni, micsoda lesajnálásban volt részünk.

A „kultur bestiák” szállóigéje történelmi, vért áldozott hőseinkre tapadt — és most — ezek a jó urak, ezek az intellektuellek, minden magyar szív magyar izlését próbára teszi nemzetiszínűre pácolt trükkjeikkel. A Szomorú Színházban I. Ferenc József és II. Vilmos párbeszéde ököbe szorította a kezemet és hallom, hogy most Vig Gyula ur törli a fejét további alkalmi darabokon!

Ez Pest! Az utcasarkokon a Szőke Szakál vigyorgó ábrázata és a Nemzeti Park,

orfeum és nem tudom még miféle nemzeti pizsokmulató reklámjai. Magyar vértől harmatoznak Galicia szomorú mezei, minden javunkat, életünket, gyermekeink boldog, békés jövőjét gigászi küzdelemben védik atyáink, testvéreink, rokonaink, szaporodnak a gyászruhák, a zokogó özvegyek, az elmaradt árva, de a Nemzeti (ezelőtt Angol stb.) orfeumi parkban, kertben Bal mobil van reggelig és nemzeti színű zászlót lobogtat a honvédszár ruhába bujtatott cédaság.

Ez Pest! Mit irjak még? Hogy Szász Zoltán ur a szegény és minden részvétünkre érdemes galíciai zsidó menekültekről a tőle megszokott antiszenialitással kisüti, hogy mihelyst alkalmunk lesz szemünket kitörölni és fejüket megtisztogatni, új és emelkedett kultúrával fognak minket, egész magyarokat gazdagítani? Hogy az első francia zászlót Berger Ignác foglalta el, hogy Kohm Náthán tréhadnagy hőstette megmentett egy egész hadtestet, hogy ennyi zsidó önkéntes itt és ott? Hisszük, hogy zsidó polgártársaink elvégzik kötelességüket a harcmezőn, de miért nem közölnek statisztikát azokról, akik itthon maradtak? Ez Pest, tehát erről nem lehet statisztikát közölni.

Mégis vigasztaló, hogy ez a Pest a kiabáló, ágáló Pesté. A másik Pest, a háboruban megtisztult, megkomolyodott, a háboru rémségét és dicsőséges szent célját megértő és átérző ott szorong a templomokban.

Az ur szolgálai nem győzik az Ur szent testét kiszolgálni!

Andor József.

A német körök nemesak a háború szerencsés befejezéséről, de rövid tartamáról is megvannak győződve.

### Brüsszel nem fizeti a hadisarcot.

Berlin, szept. 30. (M. T. I.) A németek Brüsszel városára tudvalevőleg kétszázmillió hadisarcot vetettek ki. Minthogy a pénzt meghatározott időre nem fizették be, Brüsszel polgármesterét letartóztatták.

### Mozsárágyuink Givet ostrománál.

Budapest, szept. 30. (Tud. cen. táv.) Berlinből táviratozzák: Egy fogoly francia orvosist részleteket mondott el a giveti ostromról. Givet várát nem 42 centiméteres német ágyuk, hanem osztrák-magyar motormozsarak bombázták. Olyan volt a vár, mintha óriások sírjait ásták volna meg. A lövegek hatása elképzelhetetlen volt.

### Az angol-francia sereg veszteségei.

Kopenhága, szeptember 30. (Az Est tudósítójától.)

Párisból táviratozza a „Daily Telegraph” tudósítója: Az angol-francia egyesült hadsereg veszteségei óriásiak. A csapatok kimerültsége igen nagy. Az egymással szembenálló hadak még erősen tartják magukat. A francia angol hadsereg pozícióiban ninesen változás. A lázas vehemens támadás, mely az első ütközeteket jellemezte, megszűnt. Tüzérségünk nyugodtan megy új hadállásokba, miután pontosan megállapította a célt. A gyalogság hasonlóképpen dolgozik és öntudatosan megy a csatavonalba.

Berlin, szeptemb. 30. (Az Est tudósítójától.) Magánjelentések vannak a nyugati harctérről, hogy a német hadsereg helyzete a lehető legkedvezőbb.

### Erősítések Páris körül.

Budapest, szept. 30. Joffre, a francia hadsereg főparancsnoka megengedte Gallieni tábornoknak, Páris katonai parancsnokának, hogy a Páris körüli városokat meg erősíthesse.

### Bombázzák a belga erődöket.

Budapest, szept. 30. (Tud. cen. táv.) Antwerpenből jelentik Amsterdamba: A németek tegnap megkezdték Waultem, Sant-Katerina és Waver erődök bombázását. Hivatalos belga jelentés szerint a németek éjszaka bevonulnak Mechelnbe.

### Az angolok az egyiptomi khedive ellen.

Budapest, szept. 30. (M. T. I.) Az angol kormány ultimátumot küldött az egyiptomi Khedivenek, amelyben felhívja, hogy negyven órában belül hagyja el Konstantinápolyt.

### A törökök kizárták az etente hajóit a Dardanellákból.

Budapest, szept. 30. (M. T. I.) Törökország azért zárta el a Dardanellákat, mert az angol-francia flotta a bejáratnál cirkálva hajókat tartóztatott fel, azokat átkutatta s azok legénységét kikérdezte, ami által megsértette a Dardanellák hajózási szabadságát.

### Mecheln a németeké.

Amsterdam, szeptember 30. (Magyar T. I.) A Telegraph jelenti Antwerpenből tegnapi kelettel: A németek tegnap délután megkezdték Waelhen, St. Katherina és Waver erődök bombázását. Hivatalos belga közlés szerint a németek éjszaka benyomultak Mechelnbe.

### Dr Schiff Ernő jubileuma.

#### 25 évi munka a gyermekekért.

Nagyvárad soha nem szűkölködött a kiváló emberekben, akiknek munkája értékes a közre s akik iránt hálával tartozik Nagyvárad város társadalma.

Ezek között a kiváló férfiak között is az elsők közé kell számítani dr Schiff Ernő orvost, a kitűnő hírű és nagy tudású gyermekgyógyászt, a nagyvárad Sztaroveszky-alapítványi gyermekkórház igazgató főorvosát, aki már egy negyedszázad óta nagy buzgalommal tárad, hogy városunk beteg gyermekerege közül minél többet menten meg az életnek és a jövőnek.

Ezelőtt 25 évvel telepedett le dr Schiff Ernő Nagyváradon s különösen az akkor bölcsőjében levő gyermekgyógyászatra fordította fő figyelmét s alig pár év alatt mint kiváló gyermek-orvost ösmerték nem csak Nagyváradon és Biharmegyében, hanem a megye határain túl is. Orvosi körökben is csakhamar feltűnt. Ez a hírnév, amelyet folytonos buzgalommal öregbített, kiváló nevet biztosított neki a főváros szak-köreiben is.

Hogy mily előszeretettel, a tudóst jellemző alaposággal, odaadással szentelte életét a gyermekgyógyászatnak, azt a legkiválóbb hazai és külföldi szaklapokban megjelent cikkei, tanulmányai fényesen igazolják. Ez irányu munkálkodása szerezte meg számára azt, hogy a külföldi német, francia és angol szaklapok mint a nagy tehetségű szakemberről emlékeznek meg dr Schiff Ernőről s gyakran hivatkoznak is rá, ami magyar vidéki orvossal szemben igen ritka dolog.

Hogy mit köszönhet dr Schiff Ernőnek Nagyvárad, azt az az ezer szülő tudja legjobban, akiknek gyermekét mentette meg. De feledhetlenné tette nevét különösen a gyermekkórház fejlesztése körül. Az 5 tevékenységének eredménye, hogy ma már nem idegenkednek a gyermekkórháztól, hanem telve reménnyel, bizalommal helyezi szeméfényét, boldogságát a kórház gondjaira.

Akik figyelemmel kísérik Nagyvárad egészségügyi és halálzási statisztikáját, bizonyára örvendetesen konstatálják a gyermekhalandóság csökkenését, nem feledkezhetnek meg arról a kiváló, egész emberről, akinek mondhatni legnagyobb része, hogy ma már nem kísérik annyi kis koporsót a nagyvárad temetőibe.

A 25 évi zajtalan, de annál áldásosabb működés határmegyéjén a jól teljesített munka felemelő öntudatával pillanthat vissza dr Schiff Ernő az elért sikerekre és eredményekre s habár az 5 szerénysége kizárja a jól megérdemelt ünnepeltetést, az anyák és apák ezreinek hálás tisztelete kíséri tovább működését.

Dr Schiff Ernő teljesen csendben ünnepelte meg tegnap orvosi működésének jubileumát, tisztelői azonban nagy számban keresték fel üdvözlétükkel és jókívánataikkal a kiváló férfit.

### A társadalom jótékonyága.

#### Ékszer és pénzadományok.

Az Aranyat vasért jelige alatt megindult jótékonyakció céljának előmozdítására ujabban a következő adományok folytak be:

Weisz nővérek egy ezüstóra, egy ezüstcsatt, egy aranygyűrű. Belányi Imréné harminc korona. Rothbart Edéné és Erzsike tiz korona. Iványi Irénke egy aranygyűrű, egy ezüstgyűrű, két ezüstfüggő. Moissi Karolina egy aranygyűrű. Fekete Ilus egy aranygyűrű, egy aranyzsuzsu. Frölich Lajosné egy aranygyűrű. Lőrinczy Kálmáné két aranygyűrű, két aranyfüggő, egy ezüst nyakkendő, négy ezüstzsuzsu. Grósz Margit két aranyfüggő, öt korona készpénz. Grósz Puci négy aranyfüggő, egy arany sziv, egy ezüst zsuzsu, két ezüst karperec. Balog Klári egy arany sziv láncsal, egy ezüst tü. Szidor József egy aranygyűrű. Boros Elza egy arany lánc, egy arany zsuzsu. Olaszi polgári leányiskola növendékeinek adománya: Weisz Klára egy ezüst gyűrű. Juhász Irma egy ezüst karkötő. Wendelburg Anna egy arany karkötő, egy ezüst lánc. Török Irén egy arany függő. Munk Margit egy ezüst duplafedelű óra. Boros Jenő egy arany lánc, egy aranygyűrű. Erdélyi Jenőné egy aranygyűrű, egy arany sziv. Laedler Józsefné egy ezüst karkötő, egy ezüstpénz, egy aranygyűrű. Erdélyi István egy aranygyűrű. Veseey Károlyné egy aranygyűrű. Szabó Ilonka két aranyfüggő. Wiener Emil egy aranygyűrű. Engel Kornél két arany kiegészítő, egy ezüst pénz. Grünstein Olga és Székely Dezső egy aranylánc. egy ezüst dohánytárcsa. K. E. egy aranygyűrű, egy nikkal óra. Balog István két aranygyűrű, egy ezüstgyűrű, egy ezüstsziv, egy ezüst karkötő. Szabó Ilona egy arany kiegészítő, egy arany medál. I. E. egy aranygyűrű. Bándl József egy ezüstóra. Dömötör Gyuláné két aranygyűrű, egy aranybross. Okolicsányi Béla hat korona. Enekes Agoston hat korona. Adler Vilma egy aranygyűrű, egy aranyóralap, egy ezüstpénz. Fekete József egy aranylánc, egy aranygyűrű. Kiss Izabella egy aranybross, egy ezüstbross, egy ezüst karkötő. Barna Erzsika hat korona készpénz. Kiss Anna egy aranykarperec, egy ezüstbross. Blaha István két drb tiz koronás arany. O. S. egy aranyzsuzsu. Kakas István három ezüst huszas, egy ezüst ceruzatartó. Deusch Ella hat ezüstlánc, két ezüst karkötő, ezüst tárgyak. Perlesz Vilma és Emmy két aranygyűrű, egy aranyóra, egy arany ceruzatartó, két ezüst zsuzsu. Kopperl Szidónia egy arany ceruzavédő, egy aranygyűrű. Czeizler Etus két aranyfüggő, egy aranygyűrű. Jankovics Tihamér tiz korona. Illés Eszti egy ezüstlánc, egy ezüst pénz, öt korona. Bera Ferenc tiz korona. Pintér Tamásné egy arany tü, öt korona. Palotai Antal egy aranyfüggő, egy aranygyűrű. Kálmán József harminc korona. Izsák Anna hat korona. Lániczky Palika egy aranygyűrű, egy arany zsuzsu. Csapó Lencsi és Józsika két arany jegygyűrű. Özv. Kalas Györgyné egy aranyóra, egy aranygyűrű, egy kis ezüstlánc. Pölöskay Gábor egy aranygyűrű, egy ezüst cukorfedő. zv. Rozenthál Jakabné egy aranygyűrű és huza korona. Stein Bernát egy arany gyűrű. Zeller Mária egy arany lánc, egy ezüst óra, egy ezüst lánc. zv. Kentner Sándorné egy aranygyűrű, két arany függő. Neumann Mórné három ezüst evőkanál, két ezüst kávéskanál. Pásztor Rózsika egy arany gyűrű. Bognár Lili tiz korona. Karner Gyuláné egy aranygyűrű. Karner Béla egy ezüst óra. Özv. D

F.-né és D. M. négy arany függő, ezüst karkötő. Csordaesics Ferenéné két arany gyűrű, egy ezüst karkötő, két kis ezüst lánc. Kovács Erzsike egy arany gyűrű. Barabás Zoltán egy kis ezüst óralánc, két arany gyűrű. Seiler Jolánka egy arany gyűrű, egy ezüst pénz. Özv. Klitusz Pálné egy drb tiz koronás arany. Havas Olga egy arany lánc, egy arany sziv, egy arany gyűrű, egy ezüst karkötő.

Felhívjuk a t. közönség figyelmét, hogy a vas emlék-gyűrűknek rozsdásodás ellen, arannyal, vagy ezüsttel való bélelését szép kivitelben az elismert szolid cég: *Schmutzler János ékszerész* (Bazár-épület) készíti.

### A katonák családjainak.

Nagyvárad város polgármesteri hivatalához folyton érkeznek be adományok a háborúba vonult katonák szegény családjainak felszámolására. Ujabb adományok a következők: Simonyi Ernő és Vitályos Laci magángyűjtése: 10-20 K. A Szigligeti-színház személyzete 20 K, Szarka József 4 K, Bary József kuriai bíró kir. törvényszéki elnök gyűjtése; A nagyvárad kir. törvényszék és a helybeli két járásbírószék személyzetétől: Bary József 50—, dr Móró Pál, Ember Géza 30—30 korona, Jakó Gyula, Kocsán János, Halász Zsigmond, Szeőke Lajos, Gruden Dezső, Szöllősy Gyula, Debreczi Géza, Bajor Antal, Marosy Endre, dr Máthé György 20—20 korona, Gyenge Béla, Kolb Géza, dr Patzkó Antal, dr Poynár Sándor, Jaczkovits Gyula, Fábry Albert, Herman Aladár, Jankovich Tihámér, Stachó Károly 10—10 korona, dr Riedl Zoltán, Vajnovszky Vince, Kolthay Kornél és Persz Ferenc, Moldoványi Iván, dr Aliqvander Kálmán, Szilágyi Dezső, Benes Albert, Tátray Lajos, Berényi József 5—5, dr Tétsi Endre, dr Malisza Géza, dr Körtvélyesi Sándor, dr Pischl Pál, dr Zsiska Dániel, dr Kállay György, dr Romvári Tibor, dr Bereczky Lajos, dr Reke Kálmán, dr Berzeviczy Jenő, dr Tóth Kálmán, dr Pétersberger Pál, Szabó Géza, Marián Emil, Fekete Károly, Király Lajos, Hazély Lajos, Száva Antal, Biró István, Vas István, Mekkei Dénes, Mészáros Miklós, Fenyő Sándor, Varga József, Fluck Ernő, Balogh Lajos, Balogh József 3—3, dr Faragó Erny, Halay Gyula, dr Számborovszky Rezső, dr Rósenthal Ferenc, Lenkei Árpád, dr Boda József, Csizik Albert, Biró Ferenc, Schvey Kálmán, Horváth János. Sajovics Samu, Dézsi István, Herbst Ödön, Pánn Antal, Megyeri János, Wolf Jolán, Alle József, Ujlaky Károly, Magyar Mihály, Oszás Irma, Czitrovsky Rezső 2—2, Szabó Zsigmond, Széplaky István, Farkas Erzsébet, özv. Orosz Kornélné, Bancsik Mariska. Ponorán Lukács, Magyar Jolán, Matics István Csizsár Sándor, Bor Verona, Bazala Lajos, özv. Zimányi Istvánné, özv. Csepp Györgyné, Békési Árpád, Tatai Ambrus, Fényes Pirokska, Csordás József, Barta János, Szondi Sándor, Futó Sándor, Török Lajos, Vásárhelyi Mózes, Nagy Sándor, Czeizel Ignác, Kimpán Lőrinc, Vetési Lajos, Tóth Gábor, Biró Károly, Peha József, Garda Sándor, Nagy Mihály, Döge Lajos, Kozma János, Czenez József, Dancs László 1—1, összesen 608 K, amely összegből a hátramaradt családtagok segélyezésére a polgármesteri hivatalnál 258 korona adatott át. — Somhegyi Irén gyűjtése 4-68. Jenny Jenő gyűjtése 9-30. Mayer Árpád gyűjtése 1-10.

\* Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpéztár r. t. (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, a melyek nem esnek a moratorium intézkedése alá, takarékbetétkönyveikére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órák: d. e. 9-től 12 ig.

## Károlyi Mihályék kalandos menekülése.

Gróf Károlyi Mihály egyik utitársa Friedrich István a következő érdekes előadást tartotta:

Bordeauxban sötét, rosszlevegőjű börtönbe zártak bennünket. Naponta egyszer kaptunk enni, egy darab kenyeret löktek elénk és egy tál babot, amely hideg volt, de meg sem volt főve.

Nagy ritkán a hatalmas vasráccsal kerített kertben sétálhattunk. A háború kitörése után néhány héttel sebesült zuávokat hoztak a harctérről, akiket hozzánk csuktak a börtönbe. A zuávok bő nadrágjaiban levágott német fejek voltak, a melyeket állati rohójjal húztak elő és mutogattak. A vadállatok nyakába pedig zsinórra fűzve levágott fülek, orrok és gyűrűs ujjak voltak akasztva.

Károlyit többször el akarták engedni, de a gróf nem akart bennünket elhagyni.

— Egy szép napon a katonáknak a harctérre kellett menni, a ránk való felügyeletet átadták a civil hatóságoknak. A nagy zürzavart felhasználtuk és mikor a civilek elé kerültünk, azt magyaráztuk nekik, hogy magyar állampolgárnak lenni nem azonos a német és osztrák állampolgársággal.

Teljesen meggyőztük ártatlanságunkról a hatósági embereket. Végül is elhagytuk Bordeaux-t és a Pyreneusokon át Madridba utaztunk.

Nem maradtunk Madridba, hanem elindultunk Barcelonába. A kikötőben feltűnt egy meglehetősen rossz karban lévő hajó, a melyről megtudtuk, hogy indulóban volt Genuába, a hol ki fogják javítani. A kapitány hajlandó volt elvinni bennünket.

Éjjel háromszor állítottak meg bennünket francia és angol hadihajók, de szerencsénkre csak azt kérdezték:

— Honnan jön, hová megy és miért.

— Erre a kérdésre a kapitány azt felelte, hogy Barcelonából jön, Genuába megy és a hajót javítani viszi.

Este volt, a mikor megérkeztünk Genuába. Sok tapasztalattal lettem gazdagabb, az uton megismertem a valódi és őszinte francia jellemet.

### Gróf Károly Mihály Bécsbe érkezett.

Gróf Károlyi Mihály tegnap reggel Genuán, Velencén, Grácon át Bécsbe érkezett.

## Miniatűr história.

Vajéni Szlovár: katonai szótár, kézi lexikon, melyből tájékozást nyerhet az orosz katona — a magyar föld és néprajzi viszonyokról. Szegény orosz muzsik magolhat eleget, ha jól akarja megállani a vizsgálatot. A hülyeség csimborasszóját kell viszont elképzelnünk az orosz urak összetett böleosságából. „Vezess minket Jászberénybe” — mondja egy szótár. Vajjon nem gondolja-e az orosz katona, hogy Jászberény szomszédos Irkutzkkal, a szibériai olombányák központjával? „Messze van ide Szeged?” — kérdi egy másik mondat. Felelünk rá: mint

Makó Jeruzsálemtől. Sőt ide talán még hamarabb eljuthat.

A szótár még 1913-ban nyomtatott, bizonyosságul, hogy a'nok a muszka s okosan tettük, hogy nem engedünk időt a szótár — betanulására. „Te tót vagy?” „Te oláh vagy?” stb. így kérdésbe téve egy sereg náció. A guta ütheti meg Nikolaj Nikolajevics urat, hogy feleletül az oláh, a tót, a horvát ezredek Rajta! kiáltása s fegyver ropogása dörögi a fülébe: Magyarok vagyunk.

Az angolok nyereget kérnek. Eddig mint tengeri fókákat ismertük őket: talán most — lovas tengerészek akarnak lenni, hogy felkaphassanak újra a nyeregbe, honnan oly jól tudtak eddig a világgal lóhátról beszélni, honnan azonban a német tengeri flotta félig már kiütötte őket?

Kérem azt az ideges, középkori uri embert, aki tegnap egy álló óráig igyekezett gombtalan gomblyukát begombolni: varrasson egy pitykét a kabátjára. Kettős haszna lesz belőle. Először is ebben a szellős időben nem fogja úgy járni a hideg szél, azután, ha holnap vagy holnapután is összekerül azzal a vehemens kollegájával, aki mindenáron arról igyekezett meggyőzni, hogy a szlávoké a jövő, minek következtében mi a farsangot kancsuka ütések ritmusára a fogjuk végig táncolni: mondom ennek a kollegájának lesz ereje ellentmondani. Mert azt láttam tegnap is a szeméből, hogy a leg-határozottabb külön véleménye volt az övével szemben, ennek dacára is gyönyörűen helyeselt. Igen, mert nem volt kezeügyében semmi sem, amint erőlyesen megmaradhatott volna s emellett kibökje azt az áldott „csak azért sem“-et. Mert erre az erős ellenkezésre szükség van: még akkor is, ha ajtónk előtt kiáltozna, ablakunk alatt kopogna is a muszka horda akkor is hittet, erővel kellene mondanunk: nem igaz, nincs itt s kezünkben fegyverünkkel verekedve kellene meghalunk abban a tudatban, hogy az ellenségnek, a gyalázatnak nincs hatalma rajtunk.

Nem szabad mosolyogni azon a naiv francia lapocskán, mely az alábbi hírekkel tiszteli meg nyájas olvasóit: A franciák győznek az egész vonalon (lásd a menekülő Páris képét.). Az oroszok Berlin előtt állanak (adják ezt tudtul Hindenburgnak). Berlinben forradalom tört ki (a franciák sose tudták a földrajzot, most meg épen nagy csacsik: mert mióta Berlin Szerbia fővárosa.) Ferenc József király és császár 14 napja elhunyt (Uram, bocssás a tréfáért és a tulvilágon tegnap kihallgatáson fogadta Stürghöt és Tiszát.) Vilmos császár már másodizben kísérelt meg öngyilkosságot (bánságban, hogy eddig csak husz angol hadihajót sülyesztett el s csak egy negyedmillió a hadifoglya.). A császárné válópört indított férje ellen. (igazi francia humor; talán ama harctéri táviratok miatt, melyekben győzelmeiről számol be a világ első lovagja.). Egy kenyérért négy márkát fizetnek a németek (meglehet; csak kérdés, hányan lakhatnak jól abból a kenyérből?)

Luigi Barzini írja: Napenkint megjelent Páris fölött egy „Taube“, egy német

repülőgép. Az egész város ezen szórakozik. A bulvárokon a rikkancok Taubert ábrázoló lapokat árulnak, „hadi távcsöveket“ veszteknek 8 frankért. Naponként óriási tömeg várja a vendéget: mindenki a magasba néz, mindenkinek szemében ég a kíváncsiság. Puskalövés, gépfegyverropogás, bomba robbanás zaja tölti be az egész várost. A golyók felfelé mennek, a bomba felülről jött. Amazok ártalmatlanok, emezek rombolnak — Páris csak néz. Az ilyen nép megérdemli, hogy — Taubeja legyen!

## Háborús közgazdaság.

### A moratórium.

A gazdasági élet sok aktuális kérdése között ma első helyen áll. Meggyőződésünk, hogy a moratóriumra, bárha sok tekintetben a gazdasági élet bizonyos pangását segíti elő azon terjedelemben, ahogy az most fennáll szükség van. A moratórium eddig is tett bizonyos kisszámú kivételeket, ezeknek fenntartása mellett az egyetlen kívánatos, hogy a háború által nem nagy mértékben érintett gazdasági egyedek vételessen ki a moratórium hatálya alól. Minthogy azonban ezek kevesen vannak, a taxatív megállapítás szükséges. A moratóriumnak sok felől hangoztatott fokozatos megszüntetése rendszereszükítése a változatlan helyzet miatt lehetetlen. Az igazságügyminiszter legközelebb kiadandó moratórium fenntartó rendeletéhez mihamar ankétot fog összehívni, melynek javaslatai remélhetőleg fedni fogják álláspontunkat: hogy elsősorban van szükség az adós védelmére s hogy a moratórium alól kivételek csak igen kis számban engedhetők.

### Az osztrák moratórium.

A Wiener Zeitung tegnapi száma közli az ausztriai moratórium meghosszabítására vonatkozó kormányrendeletet. A rendelet a moratórium körét tekintélyes részekben szűkíti — amit felis hoznak a mi moratóriumunk ellen is — ami azonban nálunk ezideig keresztül vihetetlen. Főbb rendelkezései: A követelésből egynegyed, de legalább 100 korona rész kivéteket a moratórium alól. Kamatok, illetékek fizetendők. Fizetési határidőket állapítottak meg okt. 14. és november 30. napjaiban. A biztosítótársaságok által fizetendő összegek felemeltetnek. Intézkedés van a betétek visszafizetéséről. A bírónak fontos joga azonban, hogy szabad mérlegelése alapján két hónapi halasztást adhat. Általában a moratórium szigorítását a bírói halasztási jog által enyhíti a rendelet.

### A gabonaárak.

Megemlékeztünk mi is a gabona-árak emelkedéséről s hogy a további drágulást hatósági uton kell megakadályozni. Érdekes hogy a kormány német félhivatalosa, a „Pester Lloyd“ is, állást foglalt az utóbbi napokban a hatósági árszabás mellett, a következőket írván:

„Már olyan magas árak merülnek föl, amelyeket senki sem tartott lehetségesnek. A világháború kitörésével ugyan mindenki számolt a gabonaárak erős emelkedésével, de egy olyan árszínvonalat, amelyre immár eljutottunk, a legmerészebb képzelet sem vélt volna elérhetőnek. A magas árak mellett a kínálat elenyészően kicsiny.

Mivel a vám leszállítása aligha vezet eredményre, a kormány számára, amely erre vonatkozó döntését legközelebb készülni megejteti, aligha marad más út, mint hogy a további áremelkedésnek hatósági ármegállapítással vessen gátat.

A lap e cikkéről már táviratilag számoltunk s tekintve a lap mivoltát, közel-fekvőnek látszik a gondolat, hogy a hatósági ármegállapítással a kormány is foglalkozik. Csak nem szabad soká késnie.

Az agrárius érdekeknek mindég szószólói voltunk s most, hogy látszólag a gazdák ellen vagyunk: a közérdek követeli. Siessen a kormány, mert a mai gabona ár, amely a háború tartama alatt tizenöt koronával nőtt, szintén nem állapítható meg hatósági árnak. A későbbi emelkedés után pedig — ami feltétlen bizonyos — az árszállítás sem lesz simán eszközölhető, ha meg a még növekedett ár-határt szabná meg az állam kötelezőnek: az egész védelem illuziórissá válik. A hatósági ár megállapításán kívül azonban tegye kötelezővé az állam az eladást, mert enélkül ott vagyunk ahonnan kiindultunk: a gabona tulajdonosok diktálják a követeléseiket.

A legösszintébb óhajunk még is csak az volna, hogy maguk az eladók elégedjenek meg a már eddig elért árral és főleg ezeket a tulságosan sok és fölötté nagy számmal spekuláló, közvetítő kereskedelem ne hajtsa még feljebb.

## Orosz foglyok Nagyváradon.

Lassankint elunjuk már az orosz foglyokat a velük leadott való és nem való interjúkat, sőt meg is haragszunk rájuk s valóban nem is érdemelnek többet. A tegnapi este kilenkor érkezett orosz sebesültek és foglyokról, a velük váltott néhány szavunkról azonban tekintettel a helyzetre akarunk szólni.

Valami száz orosz érkezett tegnap este az ungmegyei harc térről. Van köztük néhány sebesült, de a többi ép egészséges. *Es épen a legelső s megdönthetetlen bizonyítéka arra, hogy az oroszok betörési kísérlete miatt nincs aggodalomra ok.* Az oroszok támadni akartak nálunk s ha most fogságban ülnek, az csak annak a jele, hogy bizony balul ütött ki a kísérletük, hogy seregeink elvégezték velük a dolgukat. És így fog járn minden muszka, ha átlépi a Kárpátok megingathatatlán várfalát!

A foglyok különben nagyon szomorúak. Szánalmas a külsejük, fáradtak, hogy leesik a fejük az álomtól. (Tessék elképzelni magukat hadifogolyok az ellenség feltűzött szuronyu őrei között s hogy mikor tudnának így egy ültében elaludni!) Rongyosak. A mi beteg sebesült katonáinkhoz nem is lehet hasonlítani őket. Ezek volnának félelmetes ellenségeink? az ember százszor inkább sajnálni tudja őket.

Ha kérdeznék tőlük valamit, még édes anyanyelvük csengése sem képes emóciót kelteni bennük. Unott, rövid igennel, nemmel, fejrázással felelnek. Már amelyik felel: egyik nem is érti a polyák szót, a másik meg oda se hallgat rá. Minek jöttek be, küldte valaki őket vagy csak betévedtek? — kérdezi tőle egy csernowitzi vasutas, aki most utazik Wienbe aki tolmácsolja nekem a feleletet:

— Azt hittük azzal biztattuk, hogy itt jó étellel, pálinkával várnak bennünket s hogy nem is kell harcolni érte. Miért ne jöttünk volna?

— És mennyien jöttek!

Sokan, sokan, egymásután. Sokan.

— Mégis?

— Nem tudom. De mikor beértünk egy faluba s bementünk a házakba, csakugyan terítve volt az asztal, csak senki nem volt sehol. Jólaktunk, le is pihentünk, mikor nem sokára ránk ütött a honvédség s akkor láttuk, hogy milyen kevesen vagyunk. Alig próbáltunk harcolni, hogy néhányan elestek közülünk a többi mind itt vagyunk.

Alig lehet apródonként ennyit is kivenni belőle, de beszédéből megállapítható, hogy csak excursio, kisebb nagyobb csapatok voltak melyek részint a szoroson, részint örvényeken vetődtek be s csak a mi seregünk támadása folytán verődtek össze, míg ott is vereséget szenvedtek.

De egyszer talán utóljára kedvükre teleették magukat szegények. Reggel tovább szállították őket.

## ..HIREK..

\* **Gróf Berchtold rendjele.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli: Ó Felső megengedte, hogy Ungarschiri gróf Berchtold Lipót, külügyminiszter, achilei „Al meritó“ I. oszt. aranyérmét elfogadja és viselje.

\* **Az Urak Mária Kongregációja** ma este fél hétkor tartja rendes összejövetelét. Az Urak Mária Kongregációjának azon tagjai, a kik nem a nagyvárad kolóniához tartoznak, de jelenleg Nagyváradon tartózkodnak, az összes összejövetelekre hivatalosak.

\* **A közigazgatási bizottság ülése.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön, október 1-én délután 3 órakor tartja rendes havi ülését.

\* **Az urinők Mária-kongregációja** legközelebbi összejövetelét folyó hó 2-án, pénteken délután 3 órakor tartja a Szent László menedékházban.

\* **Németországgal újból megnyílik az utalvány forgalom.** A ml kir. kereskedelemügyi miniszter a következő hirdetményt bocsátotta ki:

1914. évi október 1-től kezdve Németországgal a közönséges és távirati utalvány, továbbá a levélpostai és csomag utánvételi, valamint a postai megbizási forgalom ismét megnyílik, tehát a jelzett naptól kezdve Németországgal közönséges és távirati utalványok ismét válthatók, illetve a Németországgal való forgalomban a csomagok és a levélpostai küldemények — úgy mint azelőtt — ismét utánvétellel terhelhetők és postai megbizások válthatók. A Németországba szóló utalványokat, úgy mint azelőtt márka értékben kell kiállítani. Az egy utalványra befizethető maximális összeg 800 márka marad és ugyancsak változatlanul maradnak az utalványdíjak is.

\* **Hösi halál a harc téren.** A nagyvárad posta-felügyelőségnek gyásza van. Raitz László posta-távirdai s. mérnök a harc téren szerzett betegsége következtében, 30 éves korában Temesváron meghalt. Halála részvételt keltett nemcsak a kollégái között, hanem az egész városban is, mert olyan sokan ismerték az igyekvő fiatal embert és általában nagy rokonszenvvel viselkedtek iránta. A posta műszaki-felügyelősége a következő gyászjelentést adta ki:

A nagyvárad magyar királyi postatávirda műszaki felügyelőség tisztikara mély megilletődéssel tudatja, hogy szeretett kártyásuk: Raitz László magyar királyi postatávirda s. mérnök a harc téren szerzett betegsége következtében 30 éves korában Temesvárott elhunyt. Nagyvárad, 1914 szeptember hó 29-én. Aldás emlékére!

\* **A kiugró cégtáblák eltiltása.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága az utcai közlekedésről szóló szabályrendeletben teljesen eltiltotta a kiugró cégtáblák kifüggesztését s ezen tilalommal odáig ment, hogy még a lakatosok egyszerű betűs cégének kiakasztását is eltiltotta. Később változtatott a szabályrendeletben s a kiugró cégtáblák maximális nagyságát megállapította. Miután nyomban az erről szóló miniszteri jóváhagyás a törvényhatóság elé került, egyik bizottsági tag egész váratlanul azon indítványt tette, hogy térjenek vissza az eredeti intézkedéshez s 4. §-ban újból mondják ki, hogy egyáltalán semmiféle kiugró tábla nem

függeszthető ki. Dacára az ellenkező felszólalásnak, az indítványt a többség elfogadta. Azóta az ügy a miniszteriumban hevert. Tegnap végre leérkezett a belügyminiszter döntése, Kiss Dávid felelősségével. A miniszter szerint a kiugró cégtáblák eltiltása az előbbi s már jóváhagyott határozattal szemben mivel sines indokolva, miért is az eltiltást kimondó közgyűlési határozatot feloldja s új határozat hozatalát rendeli el.

**\* Diákönkéntesek a hadseregben.** Ujpestről jelentik a Magyar Kurirnak: Az ujpesti állami főgimnázium nyolcadik osztályának összes tanulói, szám szerint 25-en jelentkeztek a katonai parancsnokságnál és kijelentették, hogy mindnyájan be akarnak lépni a hadseregbe. A parancsnokság a vállás és közoktatásügyi miniszterhez utasította a lelkes ifjakat. Itt szívesen fogadták a diákok ajánlkozását és pusztán szülői engedélyhez kötötték a dolgot. A legtöbb diáknak már meg van a szülői beleegyezése ahhoz, hogy az iskola helyett a harctérre menjen.

**\* Egy bolgár őrnagy nyilatkozatai.** Debrecenből jelentik: Stipanoff Teodor bolgár őrnagy, aki átutazóban Debrecenben időzött, fogadta a Magyar Kurir debreceni tudósítóját és elötte a következő érdekes kijelentéseket tette az aktuális kérdésekről:

— Bulgária közvéleménye a legteljesebb mértékben az osztrák-magyar monarchia mellett van. Lelkesedéssel és osztatlan örömmel figyeli az eseményeket. Az orosz követtség erőlködése teljesen hiábavaló. Mi, bolgárok, különösen a monarchia seregeinek Szerbiában elért sikereit fogadjuk nagy megelégedéssel és elégtétellel, de hisszük, hogy a háborúnak az északi harctéren is győzelem lesz a vége.

Szerbia állapotairól a következőket mondotta az őrnagy:

— Már nemcsak a katonaság és a nép, de a gazdagabb osztály is éheznek, hiszen az ország el van zárva a külvilágtól és képtelen élelmiszert kapni. A múlt héten a szófiai szerb követ a francia és az angol követ támogatásával megjelent a bolgár kormány fejénél és valóságos könyörgő formában kért élelmicikkeket Szerbia számára. A szerb követ kijelentette, hogy Szerbia hajlandó a buza mázsáját 60—80 frankkal, a babot 40 frankjával, a széna métermázsáját 30 frankkal is megfizetni, csak adjanak neki. A bolgár kormány elutasította a kérelmet.

— Hogy hitelesek-e azok a hírek, amelyeket a magyar lapok Szófiából kapnak? Feltétlenül. A szófiai lapok tudósítókat tartanak a szerbiai bolgár követségeken, azok a hírek tehát, amelyek a szerb hadsereg forrongásáról, különösen a tüzerezredek lázadásáról szólnak, igazak. Hozzátehetem, hogy a Karagyorgyevicsek rossz szelleme: Pasics miniszterelnök már többször jelentette ki bizalmasai előtt, hogy ő még előbb teszi át állandó lakóhelyét Oroszországba, mint Péter király.

**\* Beiratások a fa- és fémipari szakiskolába.** A nagyváradi m. kir. áll. fa- és fémipari szakiskolában az idei tanév október elején megnyitják. A beiratások ma, október 1., 2. és 3-án lesznek, az intézet Schlauch-téren levő helyiségeiben.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

x **Keresek helyet** azonnali belépésre, lehetőleg Biharmegyében 1 vagy 2 gyermekhez falura v. pusztára, kiket az elemi 2., 3., 4. osztályára előkészíteném, perfektnémet, gyakorlott zongora s kezdőknek francia. Cím: özv. Mayer Antalné, Nagyvárad, Szaniszló-utca 61.

„The Roosevelt Schoe“  
amerikai cipők  
12.50 és 16.50 kizárólag  
**Reichard Dezső**  
cégnél  
Rákóczi-ut Orsolya zárda  
épületében kaphatók.

x **Hangszerek csoda olcsó árban.** Hegedű 7 koronától. Vonók, tokok. Világhírű húr különlegességeim, Rádium, Róma, Bohémia gyártmányok. Gramafonok, lemezek, hangdobozok, rugók. Az összes hangszerek javítása eddig nemlétező olcsó árban. Ugyanott egy új modern divány jutányos áron eladó. Simon Gyula hangszerkészítő Rákóczy-ut 22.

**\* Több egyszobás lakás kiadó.** Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

**RÓZSASZÍNÜNEK LÁTJA A VILÁGOT,** ha az „UJVÁROSI DROGUERIÁBA“ (Szent László-tér) jár vásárolni. Ez nem reklám, hanem valóság! Próbálja meg!

x **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

**\* Aszódi Mihály** Nagyvárad, Kossuth-u., Sas-palota. Telefon 635. Nagymennyiségű áruk érkeztek, úgy a katonaságnak, mint a fogyasztó közönségnek, nagybani árakat számítok. E héten eladásra kerülnek: nagymennyiségű huskonzervek, szalámi, szardínia, cognac, likőrök, teák, rumok, kávék, mazsola, mandula, törött dió, csokoládé, kakaó és finom élvezhető cukorkák. Összes készítményei Kugler Gerbeaud cs. és kir. udvari cukrásznak budapesti árakkal. Kossuth-utcai kávépörköldém kora reggeltől, késő estig a közönségnek rendelkezésére áll, valamint elkülönített helyiségembe már a napokban friss halkonzervek bontva egyes darabonként kapható lesz. Rákóczi uti Csokoládékirály és kávéüzletemet az arra lakók figyelmébe ajánlom.

x A legújabb **párisi kalap-ujdoságok** egyedül KOHN HELEN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Átalakításokat modellek után vállal.

**\* Női parthi fél cipők** fekete és barna színben K. 5-ért, szürke szarvasbőr cipők K. 5-ért. Saját készítményű fiu bokszipő K. 7, férfi bokszipő v. chevró fűzős v. zugsó K. 9. Női egész cipő K. 8, női amerikai egész cipők nagy választékban, ugyiszintén minden uridivatcikk a legjutányosabban szerkezhető be Fekete Jenőnél Szentjános-utca 3. Kispipa mellett.

**A legszebb  
kézimunkák**  
**Tátray cégnél**  
Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

**\* Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár Rt.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

**Legújabb táviratok.**  
**A moratoriumot meghosszabbították**

Budapest, szept. 30. (Tud. cen. táv.) **A jelenlegi moratoriumot november hó 30-ig lényegtelen változtatásokkal meghosszabbították.**

**A perzsák támadása.**  
Konstantinápoly, szept. 30. (Tud. cen. táv.) *Az oroszoknak nem volt ideje visszavonulni a perzsák elől, mert a perzsa Kandar törzsnek vitéz kánja Salik átlépte az orosz határt s a kaspiai területre nyomult előre.*

Konstantinápoly szept. 30. (Tud. cen. táv.) **Az afganisztani emir 400.000 emberrel megszállta Peschavert és 300.000 emberrel oroszország ellen vonul.**

**Szerbek újabb betörése.**  
Budapest, szept. 30. (Min. sajtóosztály.) A Budapesti Tudósító jelenti, hogy szerbiai offenzívánk dadalmasan halad előre. A szerbeknek azirányu kísérlete, hogy ezt a sikeret támadást a Száván való újabb betöréssel megzavarják, teljes fiaskövél végződött, mert a Száván átkelt alárendelt minőségű és csekélyebb számú szerb csapatot a közelben lévő határvédő csapataink azonnal véres fejjel verték ki az országból.

**Francia kegyetlenkedések.**  
Berlin, szeptember 30. A Wolf ügynökség jelenti a nagy főhadiszállásról von Scherning, a hadsereg főtörzsorvosa és a tábori egészségügyi szolgálat főnöke a következő jelentést tette a császárnak: Orchiesben néhány nappal ezelőtt franktieurók megtámadtak egy kórházat. Amikor emiatt a 25. honvédszászlóalj Orchies ellen büntető expedícióra indult, minden fegyver nemben tulerőben lévő ellenséges csapatokra bukkant és 8 halott s 30 veszteséggel volt kénytelen visszatérni. A következő napon egy bajor utász zászlóalj vonult ki, amely sehohsem akadt ellenségre többé és a helységet üresen találta. A helységben husz borzalmasan megcsonkított németet találtak, akik az előző napi ütközetben sebesültek meg. A németeknek füleit és orrát levágták, néhánynak szája és orra fűrészparral volt betömve és ettől fulladtak meg. A felvett tényállás valódiságát két francia pap aláírásával erősítette meg. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

## Félnek az angolok az igazságtól.

Köln, szept. 30. (Magyar Távirati Iroda) Zürichből jelenti a Kölnische Zeitung tudósítója: Egy londoni jelentés szerint az angol fővárosban nagyon szigorúan kezd működni a cenzura. A lapok alig hoznak híreket a csatákról és a mit még közölnek, az kizárólag francia hivatalos forrásból ered. A londoni nagy lapkiadók visszahívták haditudósítóikat a francia főhadiszállásról.

## Joffre fővezér elismeri vereségét.

Berlin, szept. 30. (Magyar Távirati Iroda.) Rotterdamból jelentik: A Rotterdamsche Courant tudósítója aki a francia főhadiszálláson van, jelenti: Joffre fővezér a franciaországi északkeleti harctér helyzetéről kiadott hivatalos jelentésében bevallja, hogy a német seregek az egész csatatéren megkezdték a támadást a francia hadállások ellen.

## A belgák bombázzák saját városukat.

Brüsszel, szept. 30. (Magyar Távirati Iroda.) A Wolf-ügynökség jelenti: A Mecheln körüli harcokban a német nehéz tüzérség határozott parancsot kapott, hogy ne tüzeljen a városra, hogy ily módon a székesegyház kimélhető legyen. A belgák azonban a Mechelntől északra levő Waelhen erődből nehéz gránátokat lőtték a németek által megszállva tartott városra.

# SZÍNHÁZ

## Heti műsor.

Szombaton: Mozgó fényképek.  
Vasárnap délután Vén bakkancsos és fia a huszár; este: Tót leány.

## Mihály pópa leánya.

A Szigligeti-színház megnyitó előadása. Mint már jeleztük: Erdélyi Miklós színgazgató Sas Éde háboru drámájával, a Mihály pópa leányával kezdi meg az új téli szezont, melyben a szerző 1914 nagy történetének egy izgalmas epizódját viszi a színpadra. Október 10-én lesz a szezon ünnepies megnyitó előadása, az új drámájának, egyszerűsége miatt a színház új hősnőjének, Rettegi Margitnak, valamint a társulat több új tagjának is első szereplése a Szigligeti-színház színpadán.

Mihály pópa — Sik, Miléva leánya — Rettegi Margit, Csák Lajos főhadnagy, hadi pilóta — Tóth, Sztubnyai százados — Szarvasi, Glosser, főhadnagy — Bretán, Gerlács főhadnagy — Varsa, Koritnyical hadnagy — Tompa, Gómori, tiszthelyettes — Perényi, Panteleimon, kántortanító — Medgyaszay, Egy zarándok barát — Molnár, Durák, tisztiszolga — Ledwey, Gyorgye, a pópa eselése Pálffy, Trandafira, a pópa eselése — Pápainé, Filimon, sekrestyés — Vank, Ravaruska, falubeli paraszt — Szabó, Dimitri, falubeli paraszt — Lévai Farkas, Pásztor — Halmai, Káplár — Pécsi. Tisztek, katonák, parasztnép, bucsusok.

A Mihály pópa lányából már a napokban megkezdik a próbákat. Emelni fogja az előadás becsét és érdekességét Váradi Aladár, Szigligeti-színház kitűnő karmesterének ünnepi nyitánya, amelyet a darabhoz írt.

**A legközelebbi előadást** október hó 3-án szombaton tartja a Szigligeti színház, mely alkalommal egy régebbi kitűnő bohózatot a *Mozgó-fényképek* című vigjátékot eleveníti fel a társulat.

**Vasárnapi előadások:** Október 4-én vasárnap érdekes délutáni előadása lesz a színháznak, nevezetesen Orenics Alajos és Vargha Gyula urak szíves közreműködésével a vén bakkancsos és fia a huszár kerül színpadra. Este a Tót leányt hozzák, amely már régóta nem volt nálunk műsoron.

# IRODALOM

**A Cél** legutóbbi füzeté a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: Cserny Károly: Tanuságok a küzdelmekből. Dr. Nyáry Albert báró: Lengyel vonatkozások a magyar költészetben. Mezey István: Lengyel-magyar testvériség. Dr. Nyáry Albert báró: Egy magyar hölgy Lajos Fülöp udvarában. Uolsvay László: A háboru és a nemzetiség. Közgazdaság: Állattenyésztésünk vámvédelme a jövőben. Progresszív felfogások változása. Gabonaforgalom, gabonavámok, élelmezés. Pénz- és hitelügyi szemle. A gazdasági eselések helyzete a hadbavonulás után. Szemle: Újabb jelenségek az ukrainai kérdés területén. Habemus Papam. A keleti királyság. Román ügyek. Bolgár szemle. A „Világ” újabb felfogása a nemzetiségi kérdésben. Tót nemzetiségi szemle. Irodalom Művészet: Séták a függőkertben.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

**Dr. PAPP KÁROLY.**

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.  
23881—1914. szám.

## Hirdetmény.

A temesvári cs. és kir. katonai parancsnokság 2/3879 számú megkeresése folytán közhírré teszem, hogy a felgyógyult sebesültek és betegek bevonulására, az illetékes parancsnokságnál való jelentkezésre vonatkozólag szükséges felvilágosításokat a katonai parancsnokságokon (hadkiegészítő, honvéd, kiegészítő, népfelkelő parancsnokságok) kívül a városi katonai ügyosztály is megadja.

Nagyvárad, 1914. szeptember 29.

**Eleméry Ferencz,**  
katonaügyi tanácsnok.

## PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy **papi és civil ruha tökéletességét** áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom. Alkalomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

**VAJNOVSZKY KÁROLY**

papi- és polgári szabó.  
Szent János-utca 82. (Saját ház.)

**ALAPITTATOTT 1898-BAN.**

Kálvaria-utcan egy üres telek eladó.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

24093—1914 szám.

## Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 15749/1914 oln. számú rendelete alapján a m. kir. nagyvárad 4. népfelkelő parancsnokság 1/372—1914 M. számú megkeresése folytán ezennel felhívom a Nagyváradon tartózkodó nagyvárad 4. idegen illetőségű 1877, 1878, 1879, 1880 és 1881 évi születésű (37, 36, 35, 34 és 33 éves) bármely fegyvernemnél szolgált katonailag kiképzett (A alosztályú) népfelkelésre kötelezettek, hogy folyó évi október hó 1-én csütörtökön reggel 8 órakor a népfelkelő parancsnokságnál (Rákóczy ut, Markovits ház) bevonulás céljából jelentkezzenek.

Bevonulásra kötelezettek azok is, a kik már előzőleg behíva voltak, de bevonulásuk után létszám többlet vagy betegség folytán ideiglenesen szabadságoltattak.

Figyelmeztetem a behívott népfelkelésre kötelezettek, hogy bevonulási kötelezettségüknek pontosan tegyenek eleget, mert azok ellen, akik ezen behívási parancsnak eleget nem tesznek, a népfelkelő parancsnokság a legszigorubb fog eljárni.

Az 1890 évi XXI. t. cz. 4 §-a értelmében ugyanis a népfelkelési törvény értelmében kötelezettség alatt álló azon egyén, a ki a kibocsátott felhívás után a behívásnak nem egedelmeskedik, amennyiben mulasztása nem véletlen, vétséget követ el, ha azonban a mulasztás 2 napnál tovább tart, a cselekmény büntetett képez. A vétség büntetése: egy hónaptól, három hónapig terjedő fogság, a büntetté: hat hónaptól két évig terjedő börtön.

Ezen büntető határozatok csak akkor alkalmazandók, ha a behívási parancs iránt tanusított engedetlenség súlyosabban büntetendő cselekményt nem képez. A büntető eljárás a honvéd bíróságok hatásköréhez tartozik.

Nagyvárad, 1914 szeptember 28.

**Eleméry Ferencz,**  
katonaügyi tanácsnok.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.  
24100—1914 szám.

## Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy a Nagyváradon tartózkodó nagyvárad 4. idegen illetőségű 1894, 1893 és 1892 évben született népfelkelésre kötelezettek bemutatató szemléje Nagyváradon a Lázár Vilmos-utca 3 szám alatt régi járvány kórház (volt esendőr iskola) épületében 1914. évi október hó 15, 16, 17 és 18-ik napjain lesz megtartva.

Ennek folytán felhívom:

Az 1894. évi születésű nagyvárad 4. idegen illetőségű népfelkelésre kötelezettek közül az A G betűkhöz tartozókat, hogy az 1914. évi október 15-én csütörtökön,

továbbá az 1893. évi születésű nagyvárad 4. idegen illetőségű népfelkelésre kötelezettek közül a H Z betűkhöz tartozókat és az összes 1892. évi születésű nagyvárad 4. idegen illetőségű népfelkelésre kötelezettek, hogy 1914. évi Október 16-án pénteken.

Az 1894. évi születésű idegen illetőségű Nagyváradon tartózkodó népfelkelésre kötelezettek, hogy 1914. évi Október hó 17-én Szombaton.

S végül az 1893 és 1892 évben született Nagyváradon tartózkodó idegen illetőségű népfelkelésre kötelezettek, hogy 1914. évi Október hó 18-án Vasárnap mindenkor reggel 8 órakor a fent jelzett helyen tisztán, lehetőleg megfürödve, tiszta és rendes öltözetben a legszigorubb büntetés terhe alatt pontosan jelenjenek meg.

Nagyvárad, 1914. szeptember 29.

**Eleméry Ferencz,**  
katonaügyi tanácsnok.

### Sebesült katonák számára

azonnal szállít bárhova  
a megrendelő neve alatt

### vaságyat

hezzávaló ágyneművel  
eelszerű, tartós, a higiéna-  
nak megfelelő kivitelben, a

legjutányosabb szabott áron:

Nagyvárad, Weisz Kálmán

Nagypiac-tér 10. sz. katonai és kórh. ber. vállalata  
(Darvassy Lajos ház.) Telefon: 905. sz.

Ertesítjük t. feleinket, valamint a t.  
közönséget, hogy a

### Bécsi biztosító társaság

biharmegyei főgynökségét átvettük és a  
biztosító irodát helyiségünkben (Rimanóczy-  
utca 6. sz.) rendeztük be, hol mindennemű  
biztosítás u. m.

tűz, jég, betörés, üvegtörés, szál-  
litmány és életbiztosítás

a legelőnyösebb feltételek mellett köthető.

Ugyancsak átvettük a

### Providentia biztosító társaság

főgynökségét is, melynek minden ágaza-  
tát u. m.

baleset, automobil és géptörés el-  
leni és szavatossági biztosításokat  
kultiválni fogjuk.

A t. érdeklődő feleknek minden felvilá-  
gosítással készséggel szolgálunk (Telefon:  
840. szám.)

Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmi bank  
részvénytársaság.

Van szerencsém Nagyvárad és  
vidéke nagyjedemű közönségének  
szives tudomására hozni, hogy  
Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt  
a mai kor igényeinek megfelelő  
**műköszörüldét**  
nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák,  
kések, ollók, hajvágógépek hus-  
örlőgépek, ló- és juhnyírógépek  
javítását és köszörülését. Raktáron  
tartok mindennemű bel- és kül-  
földi illatszerek, fej- és arcápoló  
pipereszerkeket, mindennemű acél-  
árukat, ugymint borotvát, ollót,  
hajnyírógépet, yukszemvágó, pa-  
pir-, zseb- és tollkést, valamint az  
összes fodrászati cikkeket. A nagy-  
érdemű közönség szives pártfogását  
kérve, vagyok kiváló tisztelettel

**Koller Ágoston** mű-  
köszörüs

### Ha nincs megelegetve

szabójával, mert drága vagy roz-  
szal szab vagy szel szab vagy  
nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT**  
GY. és T. RSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6.  
(Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid,  
tiszta, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmai és gyászruhák  
14 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujal  
készíték. Valódi auroi szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

**Cement,** cementcsövek, fe-  
déllemezzel, gipsz,

**csatornázás**

ismert jó minőségben.

**Kondor Dezső**

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. sz.

Telefon 969. Telefon 969.

### Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Foglalkozik a bank és takarékpénztár  
összes ágazataival. A nyári idény alkal-  
mából ajánlja

### safe-deposit osztályát

melyben mindenki saját zárja alatt, ugy  
a nyári idény alatt, mint egész éven át  
értékpapirjait, ékszerait, okmányait és  
egyéb megőrzendő tárgyait

### biztosan és olcsón

megőrizheti.

A safe-deposit osztály a bankosz-  
tálytól elkülönített helyiségben van, mely  
a legnagyobb biztonság mellett, a leg-  
kényelmesebb és legdiscrétebb kezelést  
teszi lehetővé.

Bővebb felvilágosítást készséggel nyuj-  
tunk intézeti helyiségünkben Bémer-tér 4.

### Félárban

kapható visszamaradt  
melfűző, haskötő  
leibchen.

Próba választékot kész-  
séggel küld

**Rosenzweig Róza**

melfűző műterme (Szalárdi-u. 9.)

### Kevés pénzért sok mindent vásá- rolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig  
férfi zokni " 28 " zokniig  
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fe-  
hérneműek zsebkendők, ridikülök pénzerszények,  
ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klópli csipkék.

### Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart. Vidéki rendelések utánvét,  
viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért  
a pénzt visszaadjuk.

**Klein Sándor és Társa**  
Rákóczi-ut 14.

### Műszaki harisnyakötőde

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.  
(Ausländer férfiniszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket női harisnyákat a  
legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó  
árban. Elvállal fejleéseket s javításokat, valamint  
aszur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhoz a  
legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meg-  
győző mindenkit a harisnyák jószágáról. Az üzlet 14  
év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

**Lippner Marknal** szerzi be.

### Nagyvárad város

### VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a  
**Wolfram lámpák**

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-  
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron a**  
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-  
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-  
tási és erőátviteli berendezé-  
sek felszerelését.

**Csillárok.**

**lólámpák**

állandóan nagy választékban kap-  
hatók.

**Villamos motorok**

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.